

Ασθένειες του ριζικού συστήματος και των βάσεων των μίσχων των χειμερινών δημητριακών

Автор(и): проф. д.с.н. Светослав Бобев, от Аграрния университет в Пловдив

Дата: 31.10.2017 Брой: 10/2017

Τα τελευταία χρόνια, ασθένειες που χαρακτηρίζονται από ρίζα και βασική σήψη αναπτύσσονται σε σιτάρι και κριθάρι με αυξανόμενη συχνότητα και σε μεγαλύτερες εκτάσεις. Η ζημιά είναι μυκητιακής προέλευσης και η διάγνωσή της περιπλέκεται από τη «κρυφή» φύση των βλαβών – νέκρωση των ριζών και των βάσεων του στελέχους μέχρι τον πρώτο–δεύτερο κόμβο. Στη συνέχεια, τα άρρωστα φυτά καθυστερούν στην ανάπτυξή τους και αποτυγχάνουν να σχηματίσουν απόδοση, γι' αυτό και αυτή η ομάδα ασθενειών είναι από τις πιο επιβλαβείς.

Οι πιο συχνές ασθένειες στη χώρα μας είναι η σήψη ρίζας από *Rhizoctonia* (*R. cerealis*), η take-all (*Gaeumannomyces graminis* var. *tritici*), η eyespot (*Tapesia yellundae*, syn. *Pseudocercospora herpotrichoides*) και η σήψη ρίζας και βάσης από *Fusarium* (*Fusarium* spp.). Σε αυτές τις ασθένειες, η νέκρωση συνήθως προχωρά προς τα υπέργεια μέρη, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει θραύση του στελέχους, ξάπλωμα των φυτών ή λευκά στάχυα. Για τις τρεις πρώτες ασθένειες, χαρακτηριστική είναι η ανάπτυξη κηλίδων, ενώ το *Fusarium* μπορεί να προσβάλλει μεγαλύτερες εκτάσεις καθώς και τα στάχυα των φυτών.

Ορισμένες χειμερινές περιόδους (συμπεριλαμβανομένου του 2017) ήταν επίσης ευνοϊκές για την ανάπτυξη του μούχλου του χιονιού (*Microdochium nivale* (= *Fusarium nivale*)). Σε αυτή την ασθένεια, η ζημιά είναι τοπικού τύπου στις βάσεις του στελέχους, αλλά το παθογόνο μπορεί επίσης να προκαλέσει κηλίδες στα φύλλα.

Αν και τα αιτιολογικά παράγοντας των προαναφερθέντων ασθενειών είναι διαφορετικοί μύκητες, διατηρούνται κυρίως μέσω φυτικών υπολειμμάτων και εδάφους, ενώ οι σύντομες καλλιέργειες σε κύκλο (ή η έλλειψή τους) και οι πιο ήπιοι χειμώνες ευνοούν τη συσσώρευση επικίνδυνου υλικού και την αύξηση της ζημιάς. Οι κλιματικοί παράγοντες είναι εκτός ελέγχου των παραγωγών, και οι χημικές επεμβάσεις εναντίον αυτών των παθογόνων (με μερική εξαίρεση στην περίπτωση της πρόωρης θεραπείας κατά της eyespot) δεν είναι αποτελεσματικές. Επομένως, για τη μείωση των απωλειών, πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε αγροτεχνικά μέτρα. Κύριο ρόλο παίζει ένας αποκαταστατικός κύκλος καλλιέργειας. Η χρήση υγιών σπόρων σε συνδυασμό με υψηλής ποιότητας επικάλυψη σπόρων, η αποφυγή πρόωρης σποράς και η βέλτιστη λίπανση συμβάλλουν επίσης στον περιορισμό της ζημιάς που προκαλείται από ασθένειες του ριζικού συστήματος και των βάσεων του στελέχους των χειμερινών δημητριακών.